

Sosiaali- ja terveysministeriö

LAUSUNTO

1/2

kirjaamo.stm@gov.fi

2.8.2022

Viite: Lausuntopyyntönne lomitussääntöjä koskevan kokonaisuudistuksen ensimmäisen vaiheen lakimuutosehdotuksista, VN/8515/2019-STM-31

MTK Pohjois-Suomi pitää tärkeänä, että lomituspalveluja koskevaa lainsäädäntöä uudistetaan. Hallituksen esitys muutoksista on laaja kokonaisuus, jonka vuoksi nyt annettu lausuntoaikataulu oli liian lyhyt esityksen perusteelliseen läpikäyntiin ja kommentointiin. Katsomme, että uudistuksessa pitää edetä alkuperäisen suunnitelman mukaisesti ja käsitellä ensimmäisessä vaiheessa vain välttämättömät EU:n maatalousalan valtiontukien suuntaviivojen edellyttämät muutokset. Toiseen vaiheeseen on sitten varattava riittävän pitkä lausuntoaika. Pidempää lausuntoaikaa voidaan pitää myös kotieläinyrittäjien oikeusturvakysymyksenä, jotta lopulliseen esitykseen saadaan kaikkien osapuolten kommentit. Säästöjen voimaantulo kesken vuotta on ongelmallinen niin hallinnolle kuin yrittäjillekin, joka vältetään alkuperäisessä suunnitelmassa pitäytymällä.

Myönteistä esityksessä on palvelupiirin laajentaminen osa-aikaisiin ja YEL-vakuutettuihin karjatalouden harjoittajiin. Samoin sijaisapumahdollisuus osittaisen työkyvyn alenemisen ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen vuoksi ovat kannatettavia parannuksia.

Perhevapaiden osalta positiivista on alle 3- vuotiaan lapsen hoidon mahdollistavan sijaisavun 50 %:n korotuksen poistuminen. Tarpeellista olisi toteuttaa myös muita muutoksia, esim. korottaa nykyinen 100 pv:n katto 200 päivään. Tämä tukisi myös hallituksen toteuttaman perhevapaauudistuksen tavoitteita. Lisäksi sijaisapuperusteisiin tarvitaan mahdollisuus omaishoidon tukemiseen. Sijaisavun tarveharkinta on pidettävä nykyisellään, eikä paikallisyksikön tiedonsaantia tulorekisteriin pidä avata ilman tarkempia perusteluja.

MTK Pohjois-Suomi ei voi nykyisessä maatalojen kannattavuustilanteessa hyväksyä lakiin esitettyjä tiukennettuja rajauksia. Kotieläinyksikköraja on säilytettävä nykyisessä eläinmäärässä. Lomittajan vähimmäistyöaika vaatimus 3 tuntia on liian kaavamainen raja, koska tilat ovat hyvin erityyppisiä. Vuosiloman samanaikaisvaatimuksen kiristämistä ei voi kannattaa. Jos tuntirajoja nostetaan, tämä voi johtaa siihen, että yksi lomittaja ei selviä kunnolla tilan töistä, mikä on vastoin lakiesityksen tavoitteita lomittajien osa-aikaisuuden vähentämisestä. Yötyön osalta nykykäytäntö on hyvä, paikallisyksikkö voi sopia työajoista tarpeen mukaan.

Kotieläinten hallintaoikeuden määrittely esitettyssä muodossa voi vaarantaa tilan yrittäjien mahdollisuuden lomituspalveluihin joissakin tilanteissa. Tässä nykyinen malli on parempi. Samoin kohtuullistamissäännökset on pidettävä entisellään. Esitetty malli voi johtaa kohtuuttomiin, jopa vuosien korkojen perintään varsinaisen takaisinperinnän lisäksi. Maksuvelvoitteen laajentaminen toissijaisille vastuullisille myös takaisinperinnöissä ei istu lomituspalvelulain henkeen, koska kyseessä on henkilökohtainen työhyvinvointipalvelu. Miksi siitä pitäisi vastata tilan muiden yrittäjien?

Yksityiskohtaisena kommenttina lakiesityksen 16 c §:ään toteamme, että maatalousyrittäjän toimenpiteisiin ei voi kuulua lomittajan opastaminen työturvallisuuteen. Lomittajan työturvallisuudesta vastaa työnantaja, siis useimmissa tapauksissa kunta. Ei tällä esityksellä voida lähteä siirtämään työnantajan työturvallisuuslain mukaista (5 §) vastuuta yrittäjälle.

Edellä esitetyn lisäksi MTK Pohjois-Suomi yhtyy MTK keskusliiton antamaan lausuntoon lomituspävelulain uudistamisen ensimmäisen vaiheen lakimuutosehdotuksista.

JARI AHLHOLM
Jari Ahlholm
Puheenjohtaja

MARKKU KARJALAINEN
Markku Karjalainen
Kenttäpäällikkö